

*Менторство та поради професіоналів.* Програми неформальної освіти можуть включати в себе елементи менторства та порад від досвідчених маркетологів. Це може забезпечити студентам корисні вказівки та контекст, що допоможе їм зрозуміти, як застосовувати теорію у реальному житті.

Ці підходи в поєднанні створюють інтегроване середовище, яке дозволяє ефективно поєднувати теорію маркетингу з реальними практичними вміннями. Такий підхід стимулює розвиток не лише теоретичних знань, а й конкретних навичок, які можна застосовувати в сучасній галузі маркетингу.

*Технологічні інновації в навчанні.* Сучасні технології можуть значно поліпшити процеси навчання маркетингу та розвитку маркетингової компетентності через впровадження інноваційних методів і засобів: це і онлайн-платформи та курси, інтерактивні спільноти та форуми, графічні та візуальні інструменти, аналітичні інструменти та Big Data, інтерактивні вправи, мобільні додатки, системи управління навчанням (LMS).

Ці технологічні інновації не лише роблять навчання більш ефективним, але і відображають сучасні тенденції та вимоги галузі маркетингу, забезпечуючи студентам необхідні навички для успішної роботи в цифровому віці.

#### **Список використаних джерел**

1. Голубков Є. П. *Маркетинг для професіоналів: практичний курс* : підруч. і практик. для бакалаврату та магістратури. 2017. С. 358–390. (Серія: Бакалавр і магістр. Академічний курс).
2. Ковальська В. С. Сутність і структура маркетингової компетентності менеджерів освіти в умовах розбудови ринково-орієнтованої національної освітньої системи. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2019. № 64. С. 62–70. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo\\_2019\\_64\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2019_64_8) (дата звернення: 15.10.2023).
3. Проценко Н. Д. Маркетингова компетентність як складова професіоналізму керівників професійно-технічних навчальних закладів. *Молодий вчений*. 2015. № 6(3). Ч. 3. С. 45–49. URL: <http://surl.li/otyjt> (дата звернення: 15.10.2023).
4. Фастовець М. М., Гасюк Н. І., Калюжка О. О., Артёмова Н. С., Жук Л. А. Психолого-педагогічні засади формування особистості майбутнього фахівця з вищою освітою: зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листоп., 2020 р. Полтава : Астроя, 2020. С. 386–390.



**ЛАРИНА Оксана / Oksana LARINA**

#### **ДИСТАНЦІЙНИЙ КУРС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПАНУВАННЯ АВТОРСЬКОЇ МЕТОДИКИ ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

*[Distance training course as a tool for mastering the author's  
methodology by primary school teachers]*

*Ключові слова:* дистанційний курс підвищення кваліфікації; суб'єкт і об'єкт освітньої діяльності; авторська методика; розвиток професіоналізму вчителів початкових класів; виклики під час підготовки і проведення дистанційного курсу.

З 2017 року відповідно до ст. 59 Закону України «Про освіту» педагогам надано можливість підвищувати свою кваліфікацію у таких суб'єктів освітньої діяльності, як фізичні і юридичні особи. Діяльність таких суб'єктів регламентована п 13 постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 27 грудня 2019 р. № 1133). Післядипломна освіта сьогодення вирізняється

вільним вибором педагогами суб'єктів освітніх послуг (це можуть бути громадські організації, товариства з обмеженою відповідальністю, видавництва навчальної літератури, фізичні особи підприємці тощо). У свою чергу це стимулює ринок надання освітніх послуг розвиватися і щоразу пропонувати ширші можливості для розвитку професіоналізму педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Питання післядипломної освіти в період її реформування досліджує Т. Сорочан. Так, науковця наголошує, що у державних документах зазначено перехід держави на інноваційну стратегію розвитку, тому функція післядипломної освіти вже не обмежується підготовкою кадрів, а стає простором професійного та особистісного розвитку фахівців. У той же час сучасні технології післядипломної освіти мають спрямовуватися на трансформацію професіоналізму педагога, чому сприяє входження суспільства в цифровий світ, поширення лідерства в різних сферах професійної діяльності, зміна цінностей у процесі переходу від тоталітарного суспільства до демократичного [2].

Інша дослідниця розвитку системи післядипломної освіти С. Івашнова у своїх роботах розглядає децентралізацію та демонополізацію системи післядипломної освіти як провідні ознаки її реформування, що повертають суб'єктність учителю як безпосередньому учаснику освітнього процесу та детермінують перегляд підходів до формування навчального контенту. Науковиця зауважує, що реформована система післядипломної педагогічної освіти має забезпечити баланс інтересів усіх сторін на різних рівнях і повну реалізацію професійних завдань [1, с. 37].

Педагогічні запити і особистісно-професійні потреби освітян постійно спонукають суб'єкти підвищення кваліфікації розробляти відповідний освітній контент. Після затвердження нового Державного стандарту початкової освіти (2018 р., редакція зі змінами 2019 р) і типових освітніх програм НУШ (2018 р.) виникла потреба у розробленні лінійок підручників для здобувачів освіти початкової ланки, які б відповідали цим документам. Кількість авторських колективів і видавництв, які долучилися до розроблення підручників НУШ за державним замовленням, збільшилася в рази. Поява нових імен серед авторів навчальної книги, які зокрема не мали попереднього досвіду в цій галузі, спонукала видавництва, де займаються професійною підготовкою підручників до Всеукраїнських конкурсів, відкрити КВЕД 85.59 і систематично розробляти освітній контент, який розкриває суть інноваційних концепцій підручників, ознайомлює з новітніми методичними підходами та прийомами, особливостями роботи з навчальною книгою тощо. Вибір дистанційної форми в наданні освітніх послуг такими суб'єктами є очевидним.

*Сутність проблеми.* Глобальні виклики і випробування<sup>1</sup> впливають і на післядипломну освіту. Так, у 2022–2023 роках дистанційна форма посідає перше місце у взаємодії між суб'єктами і об'єктами підвищення кваліфікації.

Розвиток професіоналізму вчителів початкових класів в умовах дистанційного підвищення кваліфікації залежить від багатьох чинників, зокрема від готовності суб'єктів освітньої діяльності опанувати нові технології виготовлення освітнього контенту, продуковані внутрішніми і зовнішніми обставинами, і технологічними можливостями об'єктів. Пропонуємо розглянути це питання в динаміці на практичному кейсі.

В основу підручників математики і української мови та читання для 1–4 класів НУШ видавництва «Літера ЛТД» у 2018–2021 роках було закладено диференційований підхід в межах одного уроку, запропонований співавторкою цих навчальних книг Світланою

---

<sup>1</sup> Автор публікації має на увазі пандемію COVID-19 з 2020 року, російсько-українську війну, окупацію територій України, блякаути всеукраїнського масштабу після масованих атак ворога, внутрішню і зовнішню міграції тощо – з 24 лютого 2022 року.

Панасівною Логачевською<sup>2</sup>. Впродовж чотирьох років учителі, які обирали підручники видавництва «Літера ЛТД» для своїх учнів, у міру своїх можливостей і вмінь застосовували пропонувану у виданнях авторкою методика на практиці. Підтримуючи зворотний зв'язок із педагогами у соціальних мережах авторка, методисти і працівники видавництва отримували запитання, які стосувалися зокрема і впровадження методики. Аналіз запитань, їх класифікація за напрямками, систематизація відповідей сприяли розробці дистанційного курсу, який мав би допомогти вчителям поглибити свої знання з методики, ефективно розвинути навички підготовки до її застосування на своїх уроках. Так, на початку 2023 року було успішно проведено дистанційний курс «Гуманізація навчання молодших школярів на основі диференційованого підходу до навчальної діяльності», авторка – С. Логачевська, модерація і візуалізація курсу – О. Ларіна, розробник — суб'єкт освітньої діяльності ТОВ «Літера ЛТД». Програма підвищення кваліфікації дистанційного курсу ґрунтувалася на системі запитань і відповідей, отриманих під час 4-річної комунікації з педагогами в електронному форматі. Далі окреслимо низку викликів для автора і розробника освітнього контенту, які виникли під час підготовки і проведення курсу, та шляхи їх подолання.

Виклик 1. Дистанційний курс підвищення кваліфікації передбачав такі форми роботи зі слухачами: 1) 2-годинний вебінар із автором курсу С. Логачевською та модератором О. Ларіною до кожного модуля; 2) самостійну роботу над пропонуваними практичними завданнями кожного модуля (перевірку завдань покладено на модератора курсу); 3) контрольний онлайн-тест до кожного модуля (автоматична перевірка електронним застосунком); 4) підсумковий вебінар. У зв'язку з систематичним відімкненням електроенергії в усіх регіонах України проведення онлайн-заходів у такій кількості не вбачалося можливим.

*Шлях вирішення.* Розробникові освітнього контенту було запропоновано використати змішаний формат дистанційного курсу. Вступний і підсумковий вебінари провела модератор курсу (на підсумковому вебінарі до онлайн-трансляції в телефонному режимі долучилася авторка курсу С. Логачевська). Для модулів курсу було створено відеоролики: звукозаписи автора С. Логачевської було накладено на візуальний ряд за допомогою сервісу Canva, що значно полегшило сприйняття навчального змісту слухачами курсу.

Виклик 2. Цільова аудиторія. Автор і розробник дистанційного курсу очікували, що підвищувати свою кваліфікацію у переважній більшості будуть учителі, які працюють із підручниками «Літера ЛТД» і вже знайомі з методикою С. Логачевської. Проте із 1300 зареєстрованих на курс учителів початкових класів більше половини не працювали за підручниками С. Логачевської, хоча і мали уявлення про її методика.

*Шлях вирішення.* Модулі курсу містили навчальний матеріал, який лише точково перетинався зі змістом підручників «Літера ЛТД», натомість було запропоновано конкретні прийоми, алгоритми і схеми, які кожен учитель міг застосувати на тому навчально-методичному матеріалі, з якими працює: типова освітня програма і авторство підручників не відіграло жодного значення.

Виклик 3. Ефективність засвоєння навчального змісту педагогами, які мали різний рівень підготовки до його сприймання. ППК укладена за принципом наступності, проте це не вирішило питання максимального опанування змісту курсу його слухачами. Висновки щодо цього були здійснені після опрацювання модератором і автором курсу звітних практичних завдань, які виконували слухачі під час опрацювання тем модулів. Так, модулі III і IV дистанційного курсу виявилися для

---

<sup>2</sup> Логачевська С.П. – учитель-методист, заслужений учитель України, канд. пед. наук, доцент кафедри теорії і методики початкового навчання, учитель з понад 60-річним стажем, автор грифованих МОН України підручників і посібників для початкової школи, зокрема НУШ; автор понад 100 статей в профільному журналі «Початкова школа», автор навчально-методичного посібника «Диференціація у звичайному класі».

половини слухачів складнішими, про що свідчили неправильно чи некоректно виконані практичні завдання.

*Шлях вирішення.* Під час дистанційного освітнього процесу модератором, окрім оцінювання практичних завдань, було надано розширені рекомендації, уточнення, зауваження, щоб спонукати слухачів повторно опрацювати теми модулів і спробувати виконати подібне практичне завдання коректно. Хочемо зауважити, що шлях вирішення цього питання мав перманентний характер, адже був спровокований необхідністю знайти оптимальний варіант, який задовольнив би і об'єкт, і суб'єкт освітньої діяльності саме в той момент. Нашою пропозицією до автора і розробника дистанційного курсу полягала у зміні підходів у підготовці подібних дистанційних курсів у майбутньому. Так, було запропоновано створити детальне опитування потенційних слухачів перед їх реєстрацією на курс щодо рівня їх освіченості з теми, сформованості необхідних компетентностей та мотивованості, для подальшої диференційованої підготовки навчального змісту курсу.

*Висновки.* Дистанційний курс підвищення кваліфікації може бути ефективним інструментом опанування вчителями початкових класів авторської методики, приміром, закладеної в лінійках підручників НУШ. При цьому розробникові дистанційного курсу потрібно бути готовим до викликів, які можуть виникати під час його підготовки і проведення, щоб вчасно реагувати і знаходити оптимальні рішення для їх подолання. У той же час педагогічний працівник отримує якісний і прогнозований навчальний контент від автора методики, яку він впроваджує на уроках засобами підручника або яка йому імпонує, а отже, задовольняє його потреби і запити в підвищенні кваліфікації.

#### **Список використаних джерел**

1. Івашнюва С. В. Освітні запити і потреби вчителів у контексті професійного розвитку. *Педагогічна думка*. 2018. № 2. С. 37–45.
2. Сорочан Т. М. Феномен педагогічної майстерності як методологія трансформації професіоналізму педагогів Нової української школи. *Педагогіка і психологія*. 2019. № 1. С. 5–13.
3. Програма підвищення кваліфікації «Гуманізація навчання молодших школярів на основі диференційованого підходу до навчальної діяльності», 2023 р. URL: <http://surl.li/otyko> (дата звернення: 15.10.2023).



**ЛОГІНОВ Андрій / Andriy LOGINOV**

#### **ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

*[The relationship between the level of teacher responsibility and professional development in the conditions of postgraduate education]*

*Ключові слова:* професійний розвиток вчителя; післядипломна педагогічна освіта; професійна відповідальність; самооцінювання.

*Сутність проблеми* професійного розвитку педагогів обумовлено реформами системи освіти у контексті євроінтеграційних процесів з урахуванням суспільних викликів і трансформацій. Перебуваючи у центрі уваги держави, зазначена проблема знайшла відображення в освітньому законодавстві. У Законі України «Про освіту» (ст. 18, п. 10) безперервний професійний розвиток розглядається як «безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після